

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

«Затверджено»
Голова приймальної комісії
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки

[Signature] проф. І. Я. Коцан
« 13 » *[Signature]* 2019 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ДЛЯ ВСТУПНИКІВ НА ОСНОВІ СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР», «МАГІСТР»,
ОКР «СПЕЦІАЛІСТ»
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ «МАГІСТР»
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»
(освітня програма – «Оподаткування»)

Пояснювальна записка

Курс фахових дисциплін зі спеціальності 071 – «Облік і оподаткування» (освітня програма – «Оподаткування») спрямований на підготовку фахівців з оподаткування для потреб організацій фінансової системи (Державної фіскальної служби, Міністерства фінансів, Державної фінансової інспекції України, Державної казначейської служби та підприємницьких структур).

Сучасний фахівець повинен володіти комплексом знань із гуманітарних, фундаментальних та фахових дисциплін, мати добру практичну підготовку для виконання функціональних обов'язків на виробництві, в організаціях та установах.

Мета навчального процесу з поглибленою практичною підготовкою та навчальними програмами полягає в тому, щоб дати студентам глибокі теоретичні знання та навички практичної діяльності в галузі фінансів, які необхідні при виконанні обов'язків магістра з оподаткування.

Завдання навчального процесу – створити майбутнім фахівцям належні умови для досягнення мети шляхом удосконалення їхньої самостійної роботи, оптимального визначення баз практики. За освітньо професійними програмами підготовки спеціалістів та магістрів вони належать до фахівців вищого рівня. А тому навчальний процес підготовки має свої особливості в організації індивідуальної та самостійної роботи, проходження переддипломної практики, підготовки випускних робіт, організації проміжного та підсумкового контролю оцінювання знань, вмінь та практичних навичок.

Згідно з вимогами фахівці з оподаткування повинні продемонструвати знання фінансової та податкової політики держави та суб'єктів господарювання, проведення аналізу кошторисів бюджетних установ, визначення основних критеріїв бюджетоутворення.

Виходячи з комплексного підходу до складання вступного випробування зі спеціальності 071 – «Облік і оподаткування» освітньої програми «Оподаткування» (ступеня „Магістр”) абітурієнт повинен знати:

- з курсу „Фінанси” – сутність та функції фінансів, фінансові системи,

фінансова політика і фінансовий механізм, фінанси підприємницьких структур, державні фінанси, бюджет і бюджетна система, доходи і видатки державного бюджету, податки і податкова система, фонди фінансових ресурсів цільового призначення, місцеві фінанси, державний кредит і державний борг, страхування і страховий ринок, фінансовий ринок, міжнародні фінанси;

- з курсу „Фінанси підприємств” – основи фінансової діяльності суб’єктів підприємництва, особливості фінансування суб’єктів підприємництва різних форм організації бізнесу, фінансові ресурси суб’єктів підприємництва, формування власного капіталу підприємства, фінанси акціонерних товариств та підприємств малого бізнесу, внутрішні джерела фінансування підприємства, доходи і фінансові результати суб’єктів господарювання, дивідендна політика підприємства, оцінка фінансового стану та вартості суб’єктів підприємництва, фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів, фінансова діяльність на етапі реорганізації підприємства, фінансове інвестування підприємства, грошові кошти та організація розрахунків підприємств, управління грошовими потоками суб’єктів підприємництва, оцінювання вартості підприємства, фінансова звітність суб’єктів господарювання та оцінка фінансового стану підприємства, фінансова діяльність підприємства у сфері зовнішньоекономічних відносин, фінансовий контролінг на підприємстві;

- з курсу „Гроші і кредит” – сутність і функції грошей, грошовий обіг і грошові потоки, грошовий ринок, грошові системи, інфляція та грошові реформи, валютний ринок і валютні системи, кількісна теорія грошей та сучасний монетаризм, кредит у ринковій економіці, фінансові посередники грошового ринку, центральні банки, комерційні банки, міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною;

- з курсу „Банківська система” – гроші та грошовий обіг, банківська система, роль НБУ в банківській системі, комерційні банки, загальна характеристика банківських операцій та послуг, пасивні операції банків, організація банками готівкового обігу, форми безготівкових розрахунків, кредит та кредитні операції банків, операції банків з цінними паперами, валютні операції

та операції банків з обслуговування ЗЕД, послуги КБ;

- з курсу „Бюджетна система” – бюджетна система України та її бюджетний устрій, сутність і призначення бюджету України, загальні основи функціонування місцевих бюджетів, фінансове забезпечення соціальних гарантій населення, організація фінансів і фінансування в галузях соціальної сфери, фінансове забезпечення і фінансування розвитку освіти, науки і культури, фінансове забезпечення витрат на охорону здоров'я, фізичну культуру і туризм, особливості фінансування оборони, правоохоронних органів та органів державного управління, видатки на розвиток економіки, державні цільові фонди, державний кредит та державний борг України;

- з курсу „Податкова система” – сутність і види податків, основи побудови податкової система і податкової політики, механізм оподаткування податком на додану вартість, акцизним податком, митом, податок на прибуток підприємств, податком з доходів фізичних осіб; теоретико-методичні основи система оподаткування суб'єктів малого підприємництва єдиним податком, правила справляння податку на майно і його структуру; історію створення державної фіскальної служба, її завдання та функції; основи реалізації податкового менеджменту; суть проблеми ухилення від оподаткування та перекладання податків;

- з курсу „Фінансовий ринок” – основи функціонування фінансових ринків, основні фінансові інструменти, ринок похідних фінансових інструментів, ризик і дохід, оцінювання фінансових активів, фінансові інститути;

- з курсу „Страховання” – страхові послуги і особливості їх реалізації, порядок укладання та ведення страхової угоди, страхування життя та пенсій, страхування від нещасних випадків, медичне страхування, страхування підприємницьких ризиків, сільськогосподарське страхування, страхування технічних ризиків, страхування фінансово-кредитних ризиків, автотранспортне страхування, морське страхування, авіаційне і космічне страхування.

**Орієнтовний перелік питань для вступного випробування
зі спеціальності “Оподаткування”**

1. Сутність та необхідність фінансів.
2. Фінансова політика: сутність, функції та види.
3. Бюджетний дефіцит: сутність та причини виникнення.
4. Банківська система: принципи побудови, цілі, механізм функціонування.
5. Основні функції Національного банку України як центрального банку країни.
6. Регулювання Національним банком України валютних операцій.
7. Види комерційних банків, їх операції та функції.
8. Сутність, форми та види банківських кредитів.
9. Порядок формування депозитних ресурсів банку.
10. Фінансова стійкість комерційного банку та методи формування резервів для покриття можливих втрат від активних операцій.
11. Витрати підприємства як основа формування ціни.
12. Грошові фонди та фінансові ресурси підприємства.
13. Особливості фінансової діяльності суб'єктів господарювання без створення юридичної особи.
14. Характеристика та склад грошових надходжень до підприємства.
15. Формування прибутку підприємства. Порядок розподілу і використання прибутку.
16. Сутність, склад і структура оборотних активів.
17. Визначення потреби в оборотних активах для підприємства.
18. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства.
19. Показники стану та ефективності використання основних засобів.
20. Знос і амортизація основних засобів.
21. Методи оцінки фінансового стану підприємства та його інформаційне забезпечення.
22. Аналіз фінансової стійкості підприємства.
23. Аналіз динаміки і структури активів балансу.
24. Аналіз звіту про фінансові результати підприємства.

25. Аналіз показників ділової активності підприємства.
26. Сутність і методи обчислення рентабельності.
27. Управління грошовими потоками на підприємстві.
28. Суть, форми та механізм санації підприємства.
29. Сутність і класифікація інвестицій.
30. Суть і види фінансових інвестицій.
31. Фінансова оцінка ефективності фінансування інвестицій у цінні папери.
32. Капітальні вкладення та джерела їх фінансування.
33. Структура власного капіталу акціонерних товариств.
34. Емісійна політика акціонерного товариства.
35. Порядок формування статутного капіталу акціонерних товариств.
36. Міжнародні фінансові організації та інституції.
37. Бюджетна система і бюджетний устрій.
38. Бюджетна класифікація. Класифікація доходів та видатків бюджетів.
39. Етапи бюджетного процесу.
40. Міжбюджетні трансферти, їх види та порядок надання.
41. Методи бюджетного планування. Шляхи удосконалення бюджетного планування.
42. Шляхи реформування податкової системи в Україні.
43. Роль Державної фіскальної служби в адмініструванні податків та зборів в Україні.
44. Роль Міністерства фінансів України у сфері регулювання бюджетних відносин.
45. Характеристика фінансового ринку. Структура фінансового ринку.
46. Характеристика суб'єктів та об'єктів фінансового ринку.
47. Обіг цінних паперів. Організаційно-правові засади функціонування фондових бірж.
48. Управління державним боргом та його обслуговування.
49. Проблема зовнішньої заборгованості. Шляхи її вирішення в Україні та в зарубіжних країнах.
50. Платіжні системи та переказ грошей в Україні.

51. Функції фінансів.
52. Гроші та фінанси, їх взаємозв'язок.
53. Структура фінансової системи держави. Принципи побудови та завдання фінансових систем.
54. Фінансовий механізм реалізації фінансової політики.
55. Фінансові ресурси, їх склад і динаміка. Проблема оцінки доходів, що створюються в тіньовій економіці.
56. Баланс фінансових ресурсів держави. Шляхи збільшення фінансових ресурсів держави.
57. Економічна суть, характерні ознаки та призначення податків.
58. Класифікація та основні види податків.
59. Функції податків та принципи оподаткування.
60. Податок на прибуток та порядок його справляння в Україні та у зарубіжних країнах.
61. Механізм оподаткування податком на додану вартість в сучасних умовах.
62. Місцеві податки і збори як джерело формування доходів місцевих бюджетів.
63. Непряме оподаткування підприємств та існуючі тут проблеми.
64. Економічна необхідність, суть та значення страхування. Функції та принципи страхування.
65. Класифікація страхування за видами та формами. Ринок страхових послуг та його структура.
66. Недержавні пенсійні фонди, проблеми їх функціонування в Україні.
67. Зміст та значення планування та прогнозування діяльності підприємства.
68. Характеристика фінансового бюджетування підприємства.
69. Зміст і значення оперативного фінансового плану підприємства.
70. Зміст поточного фінансового плану підприємства та порядок його складання.
71. Особливості фінансової діяльності малого бізнесу.
72. Касові операції і організація контролю за дотриманням касової дисципліни.
73. Форми безготівкових розрахунків та їх характеристика.
74. Сутність основних засобів та їх відтворення.

75. Основні види фінансової звітності акціонерного товариства.
76. Платіжна дисципліна: наслідки порушення та способи зміцнення.
77. Кредитування підприємств через відкриття кредитних ліній міжнародними валютно-кредитними організаціями.
78. Державний кредит та особливості його використання.
79. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання.
80. Поняття та сутність інфляції. Шляхи її подолання в Україні.
81. Грошова реформа та методи її проведення.
82. Види грошових систем та їх еволюція.
83. Сутність та види грошових систем.
84. Характеристика і структура грошового обороту.
85. Функції грошей. Форми грошей та їх еволюція.
86. Сутність грошей. Вартість грошей. Гроші як капітал.
87. Функції та форми грошей. Основні типи грошових систем.
88. Грошовий оборот, грошова маса, грошові агрегати.
89. Закон грошового обігу. Швидкість обігу грошей.
90. Фінанси домогосподарств: доходи і видатки.
91. Грошовий ринок та його структура.
92. Формування попиту та пропозиції на гроші.
93. Грошово-кредитна політика, її цілі та інструменти.
94. Грошові реформи та їх види.
95. Валютний ринок та види операцій на валютному ринку.
96. Валютні системи, валютна політика та особливості формування валютної системи України.
97. Фінансова безпека держави.
98. Характеристика основних видів, форм та функцій кредиту.
99. Структура фінансового ринку. Характеристика основних учасників фінансового ринку.

Критерії оцінювання знань вступників

На фаховому випробуванні за кожну правильну відповідь (виконане завдання) вступнику нараховується певна кількість балів, яка зростає пропорційно до кількості та правильності виконаних завдань.

За кожну правильну відповідь із 10 завдань вступнику нараховується максимально 10 балів. Оцінювання знань вступників здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Рівень підготовки вступника

Результати виконання завдань дозволяють виявити рівень підготовки вступника:

200–180 балів;

179–160 балів;

159–140 балів;

139– 100 балів.

1 рівень (високий): 200–180 балів виставляється вступникам, які в повному обсязі виконали завдання (тестові завдання), продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем. Усі завдання (тестові завдання) розв'язані (виконані) правильно, без помилок.

2 рівень (середній): 179–160 балів виставляється за умови достатньо повного виконання завдань (тестових завдань). Розв'язання завдань має бути правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

3 рівень (достатній): 159–140 балів виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що

вступник недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальної дисципліни та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

4 рівень (низький): 139 – 100 балів виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни вступник не знає, її понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

1. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – N 13-14, N 15-16, N 17. – ст.112.

2. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/paran2#n2>

3. Арбузов С. Г. Інноваційна система податкового адміністрування в Україні: концепції, методи, інструменти: монографія / С.Г. Арбузов, В.П. Вишневський, В. Ю. Захарченко, Ю. Б. Іванов, О. В. Клименко; Нац. ун-т держ. податк. служби України. – Донецьк : Юго-Восток, 2012. – 439 с.

4. Атамась Н. І. Фінанси. Бюджет. Податки. Національна та міжнародна термінологія: у 3 т. Т. 2. Терміни і категорії. Показники, методи і моделі. Бюджетні системи і реформи. Фінансові інститути. Фінансове та бюджетне законодавство / Н.І. Атамась, А.С. Бабенко, В.Д. Базилевич, Р.Л. Балакін, М. Д. Білик, Н.А. Боярко, Л.Д. Буряк, Л.К. Воронова, І.О. Галичин, В.П. Галушко; ред.: Т. І. Єфименко; НАН України, Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин, Акад. фін. упр. – К., 2010. – 647 с.

5. Базилевич В. Д. Фінанси. Бюджет. Податки. Національна та міжнародна термінологія: у 3 т. Т. 1. Еволюція національної та світової фінансової думки. Історичні портрети. Біографічні дані / В. Д. Базилевич, С. В. Бойко, А. М. Ващицин, В. В. Вірченко, Л. В. Воробйова, С. С. Гасанов, Л. П. Горкіна,

В. І. Гринчуцький, В. О. Длугопольський, М. В. Довбенко; ред.: Т. І. Єфименко; НАН України, Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин. – К., 2010. – 621 с.

6. Електронне оподаткування: сутність та перспективи застосування: монографія / ред.: П. В. Мельник; Держ. податк. адмін. України, Нац. ун-т держ. податк. служби України, НДЦ з пробл. оподаткування. – Ірпінь, 2010. – 331 с.

7. Єфименко Т. І. Податки в інституційній системі сучасної економіки / Т. І. Єфименко; НАН України, Ін-т економіки та прогнозування. – К., 2011. – 687с.

8. Замасло О. Т. Податкова система: навч. посіб. / О. Т. Замасло, І.І. Приймак, О. В. Грін; МОНМС України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Л., 2011. – 377 с.

9. Іванов Ю. Б. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій: навч. посіб. / Ю. Б. Іванов, І. А. Майбуров, Г. О. Агарков, В. П. Вишневський, О. В. Вієцька; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : Инжек, 2010. – 488 с.

10. Іванов Ю. Б. Податкова система. Екологічні податки: навч. посіб. / Ю. Б. Іванов, Є. І. Котляров; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. 147 с.

11. Калінеску Т. В. Адміністрування податків: навч. посіб. : для студ. ВНЗ / Т. В. Калінеску, В. О. Корецька-Гармаш, В. В. Демидович. – К. : Центр учб. л-ри, 2013. – 288 с.

12. Кухарєва О. О. Податкова система: навч. посіб. / О. О. Кухарєва, О. В. Лиса; Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. – Д. : Біла К. О., 2012. – 271 с. – Бібліогр.: с. 266. – укр.

13. Міщенко С. Г. Податкові перевірки: права та обов'язки органів ДПС та платників податків: законодав. та нормат. акти, коментарі, роз'яснення фахівців / С. Г. Міщенко, В. М. Андрухів, Л. М. Слаутіна, В. С. Варгіч, В. О. Бичков; ред.: О. В. Клименко; Держ. податк. служба України. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 123 с.

14. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України: спрощена система оподаткування, обліку та звітності (глава 1 розділу XIV) / Т. І. Єфименко, Ю. Б. Іванов, К. В. Давискіба; Держ. навч.-наук. установа "Акад. фін. упр.". – К., 2011. – 144 с.: табл. – укр.

15. Соколовська А. М. Основи теорії податків: навч. посіб. К. : Кондор, 2010. 326с.

16. Податкова політика та податкова система: навч. посіб. / О. Ю. Амосов, А. О. Дегтяр, Т. В. Меркулова; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Харк. регіон. ін-т держ. упр. – Х. : Магістр, 2010. – 140 с.

17. Податкова політика України: навч. посіб. / П. В. Мельник, З. С. Варналій, Л. Л. Тарангул, С. Г. Дрига, Ю. Б. Іванов; ред.: П. В. Мельник; Держ. податк. адмін. України, Нац. ун-т держ. податк. служби України, НДЦ з пробл. оподаткування, НДІ фін. права. – К. : Знання України, 2011. – 505 с.

18. Реформування податкової служби України відповідно до європейських стандартів: матеріали наук.-практ. конф., 22 жовт. 2010 р., Ірпінь : в 2 ч. Ч. 2 / ред.: П. В. Мельник; Держ. податк. адмін. України, Нац. ун-т держ. податк. служби України, НДЦ з пробл. оподаткування. – Ірпінь, 2010. – 448 с.

19. Сідельникова Л.П. Оподаткування суб'єктів підприємництва. Навч. посібник. / Сідельникова Л.П., Чижова Т.В., Якуша Я.В. – К.: Видавництво Ліра-К, 2012. 424с. –ISBN 978-966-2609-26-4

20. Сідельникова Л.П. Податкова система. Підручник. / Сідельникова Л.П., Костіна Н.М. – К.: Видавництво Ліра-К, 2012. – 576с. – ISBN 978-966-2609-16-5

21. Сідоров В. І. Податкові системи зарубіжних країн: кол. монгр. / В. І. Сідоров, Г. Я. Акзібек'ян, Ю. Г. Волкова, А. П. Гуслев, В. М. Дмитрієв; ред.: В. І. Сідоров; МОНМС України, Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Х., 2011. – 258 с.

22. Тарангул Л. Л. Бюджетна підтримка та податкове стимулювання національної економіки України: [монографія] / Л. Л. Тарангул, А. М. Вдовиченко, А. А. Галюта, Т. І. Єфименко, В. В. Жовнер; ред.: Л. Л. Тарангул; Держ. податк. служба України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. – Ірпінь : Фенікс, 2012. – 531 с.

23. Financial Sector Taxation. Commission staff working document. Brussels, SEC(2010) 1166/3 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/sec_2010_1166_en.pdf

ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА

1. Верховна рада України. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

Голова фахової атестаційної комісії

проф. Ліпич Л.Г.

Відповідальний секретар

доц. Слащук А. М.